

Sygn. akt III AUz 568/15

POSTANOWIENIE

Dnia 22 grudnia 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Iwona Krzeczowska-Lasoń (spr.)

Sędziowie: SA Grażyna Czyżak

SA Daria Stanek

po rozpoznaniu w dniu 22 grudnia 2015 r. w Gdańsku na posiedzeniu niejawnym

w sprawie z odwołania L. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o emeryturę

zażalenia L. B. na postanowienie Sądu Okręgowego w Bydgoszczy – VI Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 23 września 2015 r. sygn. akt VI U 641/15

postanawia:

uchylić zaskarżone postanowienie.

SSA Iwona Krzeczowska-Lasoń SSA Grażyna Czyżak SSA Daria Stanek

Sygn. akt III AUz 568/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 22 stycznia 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. działając na podstawie ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst. jedn. Dz. U. z 2013r., poz. 1440 ze zm.) odmówił L. B. prawa do emerytury, wskazując, że nie spełnia wszystkich warunków niezbędnych do jej nabycia, w szczególności nie udowodnił, że w okresie do końca 1998 r. posiada 15 – letni okres pracy w warunkach szczególnych. Okresy pracy od dnia 28.01.1987 r. do dnia 31.05. 1988 r. od dnia 01.06.1992 r. do dnia 31.05.1993 r. ni zostały uznane , gdyż zeznania świadków nie są dowodem wystarczającym.

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł ubezpieczony, domagając się jej zmiany i przyznania żadanego świadczenia, bowiem spełnia wszystkie warunki do jego nabycia, w tym posiada wymagany 15 - letni okres pracy w warunkach szczególnych.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o odrzucenie odwołania podnosząc, że sprawa o wcześniejszą emeryturę została już prawomocnie osądzona.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy Wydział VI Pracy i Ubezpieczeń Społecznych postanowieniem z dnia 23 września 2015 r. odrzucił odwołanie (sygn. akt VI U 641/15).

W uzasadnieniu postanowienia Sąd Okręgowy stwierdził, że przed Sądem Okręgowym w Bydgoszczy toczyła się już sprawa ubezpieczonego o emeryturę (sygn. akt VI U 1695/10), która zakończyła się wydaniem w dniu 16 lutego 2011 r. wyroku zmieniającego zaskarżoną decyzję i przyznającego ubezpieczonemu emeryturę począwszy od dnia 13 maja 2010 r. Na skutek apelacji wniesionej przez organ rentowy wspomniany wyrok został przez Sąd Apelacyjny w Gdańsku zmieniony i wniesione przez ubezpieczonego odwołanie zostało oddalone (wyrok z dnia 15 listopada 2011 r. w sprawie III AUa 690/11). Jak wynika z uzasadnienia wyroku Sądu Apelacyjnego, Sąd ten uznał, że Sąd I instancji niezasadnie przyjął jako okresy pracy ubezpieczonego w warunkach szczególnych okresy od 28.01.1987 r. do 30.09.1988 r. i od 11.06.1992 r. do 31.05.1993 r., a w tej sytuacji ubezpieczony nie legitymuje się wymaganym 15 - letnim stażem zatrudnienia w szczególnych warunkach.

Składając ponowny wniosek do organu rentowego o przyznanie emerytury ubezpieczony ponownie, jako okres pracy w warunkach szczególnych, wskazał lata 1979 do 1988, kiedy pracował w (...)ie w S., który to okres był już przedmiotem rozpoznania we wskazanym wyżej wstępowaniu sądowym.

Sąd Okręgowy wskazał, że podziela panujący w orzecznictwie pogląd, że gdy sprawa z zakresu ubezpieczeń społecznych o to samo roszczenie między tymi samymi stronami została już prawomocnie osądzona, to Sąd winien odrzucić kolejne odwołanie na podstawie art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c., co jest uzasadnione tym, że odwołanie wszczynające postępowanie cywilne pełni funkcję pozwu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19.06.1998 r., sygn. akt II UKN 105/98).

Sąd zauważył, że jak już wskazano wyżej, tożsame w niniejszej sprawie jest nie tylko żądanie ubezpieczonego sprowadzające się do domagania się emerytury z uwagi na pracę w warunkach szczególnych, ale także tożsame są przesłanki, które mają stanowić podstawę do jego przyznania (ubezpieczony wskazuje na te same okresy pracy w warunkach szczególnych).

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy uznał stanowisko organu rentowe wnoszącego o odrzucenie odwołania za uzasadnione i działając na podstawie przepisu art. 199 § 1 pkt. 2 k.p.c. odwołanie ubezpieczonego odrzucił.

Zażalenie na postanowienie wywiódł ubezpieczony, wnosząc o jego uchylenie i nadanie sprawie biegu oraz uwzględnienie kosztów postępowania zażaleniowego jako części kosztów procesu.

Zdaniem załającego się brak jest podstawy do odrzucenia odwołania z uwagi na inny stan faktyczny niż ten, który był ustalony przy prawomocnym rozstrzygnięciu. Odwołujący w dniu 15 listopada 2014 r. złożył wniosek do ZUS-u Oddział w B. o ponowne rozpatrzenie sprawy przyznania emerytury z uwagi na uzyskanie nowych dowodów w postaci zeznań świadków, którzy oświadczyli, iż odwołujący spełniał kryteria nabycia prawa emerytury do emerytury z uwagi na szczególne warunki. Do swojego wniosku załączył oświadczenia świadków, których nie mógł powołać wcześniej, bo nie znał ich adresów. W dniu 22 stycznia 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydał decyzję, iż nadal odmawia prawa do emerytury z przyczyn podanych w uzasadnieniu. Z uzasadnienia natomiast decyzji wynika, że ZUS nie może przyjąć nowych dowodów, ponieważ świadkowie mogą być dopuszczeni tylko w postępowaniu odwoławczym. Wobec takiej sytuacji L. B. odwołał się od tej decyzji do Sądu Okręgowego w Bydgoszczy, podając nazwiska świadków, którzy powinni być przesłuchani na okoliczność pracy odwołującego się w szczególnych warunkach. Wobec takiej sytuacji, w ocenie skarżącego, powstał nowy stan faktyczny, który nie był znany Sądowi w poprzednich rozstrzygnięciach i odwołanie powinno być rozpatrzone. Dopiero po wysłuchaniu świadków można by ocenić, czy wnoszą oni nowe okoliczności, czy też nie. Skarżący przypomniał, że postępowanie toczy się o przyznanie emerytury i każdy nowy dowód może zmienić poprzednie rozstrzygnięcia i tym samym nie można uznać, że sprawa została prawomocnie zakończona. Taka sytuacja mogła by mieć miejsce, gdyby odwołujący nie wskazał na nowe dowody.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie wnioskodawcy skutkuje uchynieniem zaskarżonego postanowienia, albowiem w rozpoznawanej sprawie nie zachodzi podstawa do odrzucenia odwołania ubezpieczonego na podstawie art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że zgodnie z art. 199 §1 pkt 2 k.p.c., sąd odrzuca pozew, jeżeli o to samo roszczenie pomiędzy tymi samymi stronami sprawa jest w toku albo została już prawomocnie osądzona. Na podstawie tego przepisu w postępowaniu z zakresu ubezpieczeń społecznych odrzuceniu podlega odwołanie od decyzji organu rentowego, które pełni tu rolę pozwu. Sąd Najwyższy

w uzasadnieniu postanowienia z 9 czerwca 1971 r. w sprawie II CZ 59/71 (OSNC 1971/12/226) wskazał, iż przepis art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. należy interpretować

w powiązaniu z art. 366 k.p.c. określającym granice powagi rzeczy osądzonej.

Z powyższego wynika, że tożsamość roszczenia w rozumieniu art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. zachodzi tylko wówczas, gdy identyczne są podmiot, przedmiot i podstawa sporu. Innymi słowy, o tożsamości przedmiotu sporu świadczy nie tylko tożsamość żądania, ale także stan faktyczny i prawny, jaki istniał w chwili zamknięcia rozprawy w poprzednim postępowaniu.

Powołując się na stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w uzasadnieniu postanowienia z dnia 24 czerwca 2015 r. III UK 198/14, LEX nr 1790947, które Sąd Apelacyjny w pełni aprobuje stwierdzić należy, że "Postępowanie cywilne w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych charakteryzuje się pewną specyfiką, co ma swoje implikacje również w zakresie funkcjonowania instytucji powagi rzeczy osądzonej, nadając tej instytucji szczególny walor, ograniczający jej praktyczne znaczenie. Sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych są bowiem sprawami cywilnymi jedynie w ujęciu formalnym (art. 1 k.p.c.). Trzeba wszak pamiętać, że w sprawach tych postępowanie sądowe nie jest inicjowane przez wniesienie pozwu, lecz odwołanie od decyzji organu rentowego. Powszechnie przyjmuje się jednak, iż odwołanie jest surogatem pozwu i jego wniesienie podlega tym samym regułom, co pozew wnoszony w zwykłym postępowaniu procesowym. Co do zasady, wydanie decyzji przez organ rentowy powoduje możliwość wszczęcia postępowania cywilnego, chociażby dotyczyła ona ponownie tego samego świadczenia, które było już przedmiotem sporu w poprzednio toczącym się procesie. Wynika to stąd, że przedmiotem postępowania w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych jest kontrola określonej decyzji. Wydanie przez organ rentowy kolejnej decyzji otwiera drogę do wniesienia odwołania, a więc do wszczęcia nowego postępowania cywilnego. W judykaturze zauważa się, że nieważność postępowania, związana z nieodrżuceniem przez sąd ubezpieczeń społecznych odwołania od decyzji organu rentowego z powodu powagi rzeczy osądzonej, mogłaby być rozważana wówczas, gdyby odwołanie zostało wniesione od decyzji już wcześniej zaskarżonej odwołaniem, które zostało oddalone prawomocnym wyrokiem sądowym. Natomiast odwołanie od nowej decyzji organu rentowego podlega merytorycznemu rozpoznaniu, zgodnie z zasadą przewidzianą w art. 83 ust. 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 1442 z późn. zm. (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 marca 2012 r., I UK 299/11, OSNP 2013 nr 9-10, poz. 118).

W konsekwencji tego, należy podzielić stanowisko judykatury, zgodnie z którym wydanie przez organ rentowy nowej decyzji, także co do świadczenia będącego przedmiotem wcześniejszej decyzji i postępowania wcześniej zakończonego prawomocnym wyrokiem sądu, wszczętego w wyniku wniesienia od niej odwołania, uprawnia ubiegającego się o świadczenie do wniesienia kolejnego odwołania do sądu, a wszczęta w ten sposób sprawa cywilna nie jest sprawą o to samo świadczenie w rozumieniu art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. Prawomocny wyrok rozstrzygający o braku prawa do świadczenia emerytalnego lub rentowego nie jest zatem przeszkodą do wystąpienia z ponownym wnioskiem o to samo świadczenie. Taki wniosek jest dopuszczalny przede wszystkim wówczas, gdy po uprawomocnieniu się wyroku wystąpiły nowe okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń. W takiej sytuacji sprawa tocząca się w wyniku rozpoznania nowego wniosku - wydania nowej decyzji - nie jest sprawą o to samo roszczenie, które było przedmiotem rozstrzygnięcia w sprawie poprzednio zakończonej wydaniem wyroku. Nowe zdarzenia zachodzące po uprawomocnieniu się orzeczenia sądowego mogą bowiem spowodować przekształcenie treści praw i obowiązków stron stosunku ubezpieczenia społecznego, gdyż nie jest wykluczone spełnienie się lub upadek przesłanek materialnoprawnych warunkujących nabycie prawa do konkretnych świadczeń. Podstawową regułą rządzącą tymi stosunkami prawnymi jest właśnie możliwość wzruszenia ustaleń stanowiących podstawę faktyczną prawomocnych

orzeczeń sądu, także przez wydanie nowej decyzji organu rentowego. Tak więc zmiana okoliczności, jaka nastąpi po wydaniu prawomocnego orzeczenia sądu ubezpieczeń społecznych, otwiera stronie drogę do ponownego rozpoznania sprawy w postępowaniu cywilnym (por. uchwałę Sądu Najwyższego z 3 dnia października 1996 r., II UZP 18/96, OSNAPiUS 1997 Nr 7, poz. 117, a także wyroki z dnia 8 października 1986 r., II URN 182/86, OSNCP 1987 Nr 12, poz. 212, z dnia 5 sierpnia 1999 r., II UKN 231/99, OSNAPiUS 2000 Nr 19, poz. 734; z dnia 8 lipca 2005 r., I UK 11/05, OSNP 2006 nr 5-6, poz. 98; z dnia 19 lutego 2007 r., I UK 266/06, OSNP 2008 nr 5-6, poz. 79; z dnia 4 grudnia 2007 r., I UK 159/07, LEX nr 863930; 21 maja 2008 r., I UK 370/07, LEX nr 491467; z dnia 13 listopada 2009 r., III UK 48/09, LEX nr 560876; z dnia 19 października 2010 r., II BU 4/10, LEX nr 707411; postanowienie z dnia 7 maja 2009 r., III UK 100/08, OSNP 2011 nr 1-2, poz. 24; OSP 2011 Nr 5, poz. 53, z glosą R. Babińskiej-Góreckiej).

Zauważa się jednak, że sytuacja jest bardziej złożona, gdy ubezpieczony składa po raz kolejny wniosek o przyznanie prawa do emerytury, czyniąc to w trybie art. 114 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Nie można wszakże zapominać, że wprawdzie przedmiotem sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych jest kontrola decyzji organu rentowego, ale w istocie nie tyle chodzi o samą decyzję, co o ocenę prawidłowości zamieszczonego w niej rozstrzygnięcia organu rentowego (m.in. w kwestii ustalenia prawa do świadczenia z ubezpieczeń społecznych). Jak trafnie skonstatował Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 22 lutego 2010 r., I UK 247/09 (LEX nr 585725), w ubezpieczeniach społecznych regułą jest kształtowanie sfery prawnej ubezpieczonych i instytucji ubezpieczeniowej z mocy prawa. Z zastosowaniem mechanizmu nabycia in abstracto powstaje przede wszystkim prawo do emerytur i rent. Zgodnie z przepisem art. 100 ustawy emerytalnej, prawo do świadczeń w niej określonych powstaje z dniem spełnienia warunków wymaganych do nabycia prawa. Decyzje organów rentowych mają jedynie charakter deklaratoryjny, potwierdzający powstanie warunków koniecznych do nabycia prawa do świadczenia. W uzasadnieniu uchwały całej Izby Administracyjnej, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 20 grudnia 2000 r., III ZP 29/00 (OSNP 2001 Nr 12, poz. 418) Sąd Najwyższy stwierdził, że prawo do świadczeń powstaje i istnieje niezależnie od decyzji organu rentowego, a tylko jego realizacja w postaci wypłaty świadczenia wymaga potwierdzenia decyzją. Wniosek zainteresowanego nie jest zatem elementem prawa do świadczeń emerytalno - rentowych. Celem zgłoszenia wniosku jest realizacja powstałego ex lege prawa.

Ustawa o emeryturach i rentach z FUS zawiera zaś przepisy stanowiące podstawę prawną weryfikacji i wzruszalności decyzji organów rentowych, w których zawarto ustalenia pozostające w obiektywnej sprzeczności z ukształtowanym ex lege stanem uprawnień emerytalno-rentowych ubezpieczonych. Podstawę tę stanowi przepis art. 114, określający tryb ponownego ustalenia prawa do świadczeń emerytalno-rentowych lub ich wysokości. Uzasadnieniem dla ponowienia postępowania zakończonych prawomocną decyzją organu rentowego, wyznaczającym jego cel, jest niezgodność zawartego w decyzji rozstrzygnięcia z ukształtowaną ex lege sytuacją prawną ubezpieczonego. W ponowionym postępowaniu organ rentowy dąży, więc do ustalenia, czy popełnione przez niego uchybienia albo przedłożone przez ubezpieczonego dowody lub ujawnione fakty mają wpływ na zmianę dokonanych wcześniej ustaleń. Bezpośrednim celem ponownego ustalenia jest rozstrzygnięcie o uprawnieniach emerytalno-rentowych ubezpieczonych, według stanu faktycznego z chwili wydania weryfikowanych decyzji rentowych. W doktrynie oraz judykaturze przyjmuje się, że postępowanie w sprawie ponownego ustalenia prawa do świadczeń lub ich wysokości stanowi nadzwyczajną kontynuację postępowania przed organem rentowym w tej samej sprawie wskutek przedłożenia nowych dowodów lub ujawnienia nowych okoliczności istniejących przed wydaniem tej decyzji, które miały wpływ na prawo do określonego świadczenia (R. Babińska: Wzruszalność prawomocnych decyzji rentowych, Warszawa 2007; K. Antonów: Ponownie ustalanie prawa do świadczeń z ubezpieczeń społecznych, Przegląd Sądowy 2009 nr 1, s. 59 oraz K. Antonów, M. Bartnicki, B. Suchacki: Ustawa o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Komentarz, Warszawa 2009, a nadto uchwała Sądu Najwyższego z dnia 3 października 1996 r., II UZP 18/96, OSNAPiUS 1997 Nr 7, poz. 117 oraz wyroki Sądu Najwyższego z dnia 15 listopada 2000 r., II UKN 41/00, Prokuratura i Prawo 2001 nr 6 - dodatek, poz. 39; z dnia 21 września 2010 r., III UK 94/09, LEX nr 621346 i z dnia 24 marca 2011 r., I UK 317/10, LEX nr 811823). Ponowne ustalenie w trybie przepisu art. 114 ustawy o emeryturach i rentach z FUS zmierza zatem do podważenia decyzji organu rentowego, niezależnie od tego, czy uprawomocniła się ona na skutek upływu terminu odwołania, czy też rozstrzygnięcia sądu. To swoiste "wznowienie postępowania" w takich sprawach w sposób oczywisty ogranicza bowiem prawomocność, czy też niewzruszalność decyzji organu rentowego. Przepisy

art. 114 ustawy różnicują jedynie kompetencje organu rentowego w zależności od okoliczności, w jakich nastąpiło uprawomocnienie się weryfikowanych decyzji. Wyrazem tego są odrębne regulacje zawarte w przepisach art. 114 ust. 1 i ust. 2 ustawy emerytalnej. Kryterium odróżniające regulację ust. 1 i ust. 2 tego artykułu ma charakter podmiotowy w tym sensie, że ust. 2 odnosi się wyłącznie do organu rentowego i to w szczególnej sytuacji, gdy wcześniej prawo do świadczenia lub jego wysokość zostały ustalone orzeczeniem organu odwoławczego. Oznacza to, że zakresem zastosowania tego przepisu objęte są przede wszystkim wyroki ustalające prawo do świadczeń, i to w szczególnych sytuacjach, gdy organ rentowy ma zamiar zmienić na korzyść ubezpieczonego treść ustalonego uprawnienia (pkt 1) albo też na jego niekorzyść (pkt 2). Natomiast unormowaniem ust. 1 objęto zarówno sytuacje, w których decyzja organu rentowego uprawomocniła się z upływem terminu do wniesienia odwołania, jak również wskutek wyroków ustalających prawo do świadczenia oraz oddalających odwołanie od decyzji odmownej, przy czym w przypadku obu rodzajów wyroków uprawnionymi do złożenia wniosku o ponowne ustalenie prawa do świadczenia jest zainteresowany, który musi wykazać istnienie stosownych przesłanek wynikających z tego przepisu. Z kolei organ rentowy wszczyna na podstawie ust. 1 postępowanie w przedmiocie ponownego ustalenia prawa do świadczenia, gdy wydana wcześniej decyzja uprawomocniła się wskutek niewniesienia odwołania od niej albo gdy wcześniej zapadł wyrok oddalający odwołanie od decyzji odmownej (por. K. Ślebzak (w:) Emerytury i renty z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych pod redakcją B. Gudowskiej i K. Ślebaka, Warszawa 2013, s. 705 - 706 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 marca 2012 r., I UK 299/11, OSNP 2013 nr 9 - 10, poz. 118).

W przypadku wystąpienia zainteresowanego z wnioskiem w trybie art. 114 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, należy w pierwszej kolejności zbadać przesłanki dopuszczalności złożenia takiego wniosku i w razie stwierdzenia ich braku organ rentowy powinien odmówić ponownego ustalenia prawa do świadczenia. Organ rentowy może jednak wydać decyzję o wznowieniu postępowania, gdy istnieją ku temu ustawowe przesłanki i ponownej odmowie przyznania dochodzonego przez wnioskodawcę świadczenia, jeśli nowe okoliczności lub dowody nie pozwalają na stwierdzenie powstania po stronie zainteresowanego prawa do tego świadczenia. W obydwu przypadkach mamy do czynienia z nowymi decyzjami organu rentowego, od których odwołania inicjują nowe sprawy cywilne i które nie podlegają odrzuceniu z mocy art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. z uwagi na powagę rzeczy osądzonej w jej znaczeniu negatywnym (formalnym). Pozostaje natomiast kwestia pozytywnego (materialnego) skutku rzeczy osądzonej wyrokiem zapadłym między tymi samymi stronami w sprawie o to samo świadczenie emerytalne lub rentowe, nakazujący przyjęcie, że dana kwestia prawna kształtuje się tak, jak stwierdzono to w tymże prawomocnym wcześniejszym wyroku. Jeśli zatem w oparciu o zgromadzony materiał dowodowy, oceniony zgodnie z regułami art. 233 k.p.c., sąd rozpoznający poprzednią sprawę ustalił konkretny stan faktyczny, w odniesieniu do którego dokonał subsumcji przepisów prawa materialnego stanowiących prawną podstawę rozstrzygnięcia o prawie do świadczenia emerytalnego lub rentowego, to w razie wystąpienia ubezpieczonego z kolejnym wnioskiem o przyznanie tego świadczenia, opartego na tej samej podstawie faktycznej i prawnej, zachodzi powaga rzeczy osądzonej w jej pozytywnym aspekcie, wykluczając ponownie badanie tej samej kwestii. Prawomocny wyrok oddalający odwołanie od decyzji organu rentowego odmawiającej przyznania prawa do emerytury ma zatem powagę rzeczy osądzonej w sprawie z odwołania od decyzji wydanej wskutek złożenia wniosku na podstawie art. 114 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, jeżeli jej podstawą są te same okoliczności faktyczne i prawne, co przyjęte w uprzednim prawomocnym wyroku sądu. Natomiast wyrok w sprawie z zakresu ubezpieczeń społecznych nie ma powagi rzeczy osądzonej, jeśli dotyczy odmowy przyznania świadczenia z ubezpieczenia społecznego, a po jego uprawomocnieniu się organ rentowy wydał w trybie art. 114 ust. 1 ustawy emeryturach i rentach z FUS nową decyzję, opartą na nowych dowodach mających wpływ na ujawnienie rzeczywistego stanu faktycznego i jego prawidłową ocenę, gdyż wydanie nowej decyzji uprawnia ubezpieczonego do złożenia od niej odwołania i zobowiązuje sąd do sprawdzenia jej prawidłowości (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 stycznia 1984 r., III URN 131/83, OSNCP 1984 Nr 10, poz. 177). Generalnie przyjmuje się, że powaga rzeczy osądzonej w rozumieniu art. 366 k.p.c. dotyczy tylko tych orzeczeń sądów ubezpieczeń społecznych, których podstawa faktyczna nie może ulec zmianie lub gdy odwołanie od decyzji organu rentowego zostało oddalone po stwierdzeniu niespełnienia prawnych warunków do świadczenia wymaganych przed wydaniem decyzji (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 grudnia 2005 r., II UK 61/05, OSNP 2006 nr 23 - 24, poz. 371)".

Z taką sytuacją mamy do czynienia w przedmiotowej sprawie. Występując z ponownym wnioskiem o ustalenie prawa do emerytury wcześniejszej L. B. przedstawił nowe dowody w postaci zeznań świadków: J. G., Z. B., J. S., M. J. i W. G. na okoliczność charakteru pracy wykonywanej przez ubezpieczonego w (...) S. i w (...). W poprzednim postępowaniu, zakończonym prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 15 listopada 2011 r. (sygn. akt III AUa 690/11), dowody z zeznań ww. świadków nie były przeprowadzone.

Sąd pierwszej instancji, wadliwie stwierdził, że w sprawie zachodzi powaga rzeczy osądzonej. Sąd pominął, że podstawa sporu wszczętego wnioskiem z dnia 15 listopada 2014 r. nie jest identyczna z podstawą sporu prawomocnie rozstrzygniętego wyrokiem Sądu Apelacyjnego z dnia 15 listopada 2011 r. Nową postawę faktyczną wniosku o emeryturę stworzyły dowody z zeznań świadków: J. G., Z. B., J. S., M. J. i W. G., które powinny zostać poddane ocenie Sądu meriti.

Mając na względzie powyższe, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 397 § 2 k.p.c. w zw. z art. 386 § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

SSA Iwona Krzczowska – Lasoń SSA Grażyna Czyżak SSA Daria Stanek